

Black Jack

Kokoonkursittu palkkasoturi

Vuonna 1944 teini-ikäinen **Osamu Tezuka** sai käsiinsä pälvilsian, läiskähohtumatartunnan. Osakan yliopistollisessa sairaalassa Tezukan äidille kerrottiin, että muodottomiksi turvonneet kädet joudutaan amputoimaan, jos oireet eivät hellitä. Ne hellivät ja Tezuka parani. Selvittyään Osakan palopommituksesta Tezuka kirjoittautui yliopistoon lukemaan lääketiedettä ja aloitti pelastuneilla käsillään piirtäjänuransa, joka käsitti 80 000 sarjakuvavisua 40 vuoden aikana.

Ei voi kuin ihmetellä, mitä japanilaiselle populaarikulttuurille olisi tapahtunut, jos siitä olisi amputoitu pois Tezuka. Hänen 1973 aloittamaansa sarjakuvaa *Black Jack* ei tarvitse ihmetellä. Siinä lääkäri Tezuka toteutti kynällä ja paperilla kaiken sen, mitä hän ei ikinä itse saanut tehdä vastaantotolla ja leikkaussalissa. Myös lapsuuden sairaudet ja sodan koettelemukset käyvät *Black Jackissa* selvästi ilmi. *Black Jack* on itse kärsinyt lapsuudessaan kovia, minkä muistona hänen kasvojensa poikki kulkee näyttävä arpi. Palveluksistaan toimiluvaton kirurgian palkkasoturi veloittaa pöyristyttäviä palkkioita.

Mitä tiede on tehnyt!

Tezuka oli harvinaisuus lääkärisarjakuvan tekijänä, koska hän sai asianmukaisen lääketieteellisen koulutuksen. Hänellä oli realistinen pohja ja tarkka kuva niin hoitoalan kuin ihmiskykyjen rajallisuudesta. Tietenkään *Black Jackin* kirurgiasa sellaisesta ei näy merkkiäkään. *Black Jackille* ihmiskehot ovat legopalikoita, joita voi kasata ja purkaa mielensä mukaan. Apulaisensa Pinocoon *Black Jack* kirjaimellisesti kursori kasaan ruumiinosista, jotka lojuvat syntymättöminä kaksossiskon kystan sisällä.

Pinokkio on Tezukalle niin leimaa-antava perusmyytti, että joku saisi joskus tutkia sen syyt ja ilmenemistavat perinpohjaisesti. Tezukan suurmenestys *Astro Boy* syntyi, kun kuolleen pojan ruumiiseen asennettiin koneosia. *Dororossa* sokea ja rampa samurai taistelee demoneja vastaan saadakseen ryöstetyt ruumiinosansa takaisin yksi kerrallaan. *Black Jack* on tervetullutta vaihtelua, sillä tarina kerrotaan ihmisiä rakentelelevän lääkäri-insinöörin näkökulmasta, mutta tarina on yhä sama. Tezukaa vaivasi vieläkin, kuinka tulla kokonaiseksi, ehyeksi ihmiseksi.

Sentimentalisuutta ja vaikeita kysymyksiä

Tezuka ei olisi Tezuka, ellei hän turvautuisi ajoittain laskelmoituun sentimentalisuuteen, joka hipoo naurettavuuden rajoja. Rekkakuski ajaa sushikokin yli ja kokki menettää katänsä. Kokki päättää kouluttaa katuvaivasta rekkakuskista

korvaajansa. Hänestä kehittyi niin hyvä, että kun kokki tarjoaa puolisokealle vanhalle äidilleen sushia, rekkakuskin aikaansaannokset käyvät täydestä. Sitten rekkakuski jää puolestaan auton alle. *Black Jack* irrottaa rekkakuskin kädet ja ompelee ne sushikokin ruumiiseen. Lopussa rekkakuskin tyttöystävä ottaa tavakseen käydä sushibaarissa ollakseen miesvainajansa käsin lähellä. Anteeksi nyt, mutta mitä helvettiä?

Onneksi *Black Jackin* surrealistinen kirurgia ei ole sarjan pääasia. *Black Jackin* kaltainen hahmo, joka ammattinsa johdosta joutuu kohtaamaan ihmisiä elämän eri kriisivaiheissa, on mainio kehikko laatia sarjakuvanovelleja, joissa Tezuka pääsee tarkastelemaan ihmisten ikiaikaisia heikkouksia; ahneutta, turhantärkeyttä, typeryyttä. Siinä sivussa hän kuin ohimennen saa lukijansa kysymään, mikä elämässä on lopulta tärkeää. Jos näissä novelleissa on ylimalkaan sankaria, sellainen on lähinnä Uran Unionin (läpinäkyvästi maskeerattu Neuvostoliitto) hävittäjälentäjä, joka joutuu pettämään maan-

TEKSTI: Jari Lehtinen

INFO

TEKIJÄ: Osamu Tezuka
ALKUPERÄISLAITOS: Akita Shoten
(1973/1987) JULKAISUJA: Vertical
KIELI: Englanti
ARVOSTELUKAPPALE: Fantasiapelit
NETISSÄ: www.vertical-inc.com LUETTU: 1-2/17

sa pelastaakseen poikansa, ja kantaa siitä vastuun loppuun saakka. Millaista moraaliala hänen ratkaisunsa osoittaa, siitä voi väitellä. Tällaisten kysymysten takia *Black Jack* saattaa olla ajoittaisesta imelydestään huolimatta Tezukan vakavin sarjakuva.

Arvostelu on kirjoitettu mangasarjan kahden ensimmäisen osan pohjalta.

LOPPUARVIO:

- + Tezukan toinen pääteos *Phoenixin* ohella
- + Tarinoiden osuvuus
- Tarinoiden naurettavuus